

KUNST RYKKER

TEKST: RASMUS THIRUP BECK
FOTO: RASMUS BAANER

NY ARTIKELSERIE

om det kunst gør ved publikum

SANGTEKSTEN BRØD I GENNEM MØØR KET >>

EN SANG AF MICHAEL FALCH FIK FOR 15 ÅR SIDEN VRISTET DEN DENGANG
20-ÅRIGE CHRISTINA LINDHOLM FRI AF SIN SPISEFORSTYRRELSE OG DEPRESSION
– FRA DEN ENE DAG TIL DEN ANDEN.

20-årige Christina Lindholm er lige stået op. Klokkeren er over ti, det er en hverdag i november, og hun er ked af det. Trist. Det har hun efterhånden været et par år, uden helt at vide hvorfor, men det har påvirket hendes lyst til mad – og fået hende til at kaste det op, hun engang imellem er blevet overtalt til at spise. Nu sidder hun med et tæppe omkring sig i sin sofa. Hvis hun havde vejret sig denne morgen, ville vægten have vist 45 kilo fordelt på 170 centimeter.

Fra sofaen kigger hun ud på vinterlandskabet. Det har hun altid holdt af, og det er en særligt smuk dag, hvor sneen har pakket alt ind i en hvid dyne. Men hun kan ikke glæde sig over det. »Hvorfor pokker kan jeg ikke bare være glad, når det nu er sådan en smuk verden jeg lever i?« tænker hun igen og igen.

Tungsindet bliver dog pludselig afbrudt af et brudstykke af en sang, der kommer fra radioen i stuen. Hun ved ikke hvilken station, det plejer bare at være en af de lokale i Randers. Hun ved heller ikke, hvem der synger. Sætningen ræsonnerer bare med et eller dybt inde i hende: »Når du vågner i morgen, er verden fuld af håb«. Resten af teksten lytter hun intenst videre til. Den hæse mandsstemme synger om, at man ikke skal være bange mere og om »nye tider, nyt liv«. Da sangen langsomt fader ud, lytter Christina koncentreret videre. Det er ikke altid, at værterne siger, hvilket nummer de lige har spillet, og hun er nødt til at vide, hvem

det var. »Her var Michael Falch med 'Nye tider'«. Og så fortsætter formiddagsprogrammet i samme rille. Det gør Christina ikke. Noget er nemlig rykket rundt, løsnet op eller hvordan man nu skal beskrive det, når en skygge forsvinder fra ens inderste. Hun er hoppet af depressionens rille. Det næste skridt ligger lige for.

»Jeg strøg ud af døren ned i de nærmeste pladeforretninger og købte alt de havde med Michael Falch. Heldigvis var det en hverdag. Jeg brugte alle mine sparepenge«, konstaterer hun i dag, 15 år senere.

De nye tider

Og den nu 35-årige Christina Lindholm er stadig rask. Michael Falchs sang ændrede fra dag til dag, hvad et psykologbehandlingsforløb for spiseforstyrrelser ikke havde haft held med. Hun beskriver selv den formiddag i sofaen som »skelsættende«, og siden har Michael Falchs stemme altid været med hende, som hun udtrykker det.

»Jeg er meget stor fan. Det må man sige. Og før den dag, anede jeg ikke hvem han var«, konstaterer hun efterfulgt af en genert latter.

Hun sidder nu i en ny stue, foran et nyt vindue med et nyt vinterlandskab udenfor. Hun har inviteret Artisten indenfor for at fortælle om netop mødet med den stemme, der nu ledsager hende, både som brudstykker af sange hun kan hente frem fra

hukommelsen og som en næsten permanent afspilning af Michael Falck-plader på hendes anlæg.

Men hvad var det der skete indeni Christina? Hvordan kan simpel sang, hvor 'råb' rimer med 'håb' få så stor betydning. Det har hun også selv tænkt over.

»Jeg blev fyldt med sådan en ro i mit liv, som jeg ikke havde haft meget længe. Jeg fik håb for min fremtid – og det havde jeg bare ikke haft, heller ikke selv om jeg kom i behandling. Jeg kan huske, at jeg bare blev så nysgerrig: Der ligger noget mere bag den stemme og den tekst og den mand – og det er jeg nødt til at finde ud, af hvad er. »Jeg tror han kan hjælpe mig«, kan jeg huske at jeg tænkte. Det var jeg overbevist om«.

Især sætningen »Når du vågner i morgen er verden fuld af håb« opildnede den unge pige. Det blev et slags mantra: Selvfølgelig er det op til en selv at vælge livet og det gør man ved at tro på at det er fuldt af håb. Det bestemmer man selv.

Hun fik simpelthen energi af teksten og sangen – så meget energi at hun allerede næste morgen for første gang i meget, meget lang tid ikke havde svært ved at komme ud af sengen. Hun ville op og høre mere af hans musik. Det brugte hun virkelig meget tid på i ugerne efter, hvor de af Michael Falchs plader hun stadig manglede også blev opstøvet.

Fem måneder senere tog Christina Lindholm et job, og et år derefter søgte hun ind på sygeplejeruddannelsen, som hun gennemførte, hvorefter hun fik arbejde.

Lykkelige menneske

Det intense forhold til Falchs musik stilnede ikke af, efter hun var kommet på føde. Hun har været til et hav af koncerter og foredrag med ham, og hun er aktiv i hans fanklub. Og på væggen i stuen og i resten af lejligheden hænger et helt fjerde udtryk for alt det, der blev sat i gang den formiddag: Hendes malerier.

Maleri, og digtning var også noget hun først for alvor gik i gang med efter det banebrydende møde med 'Nye tider'. Skabertrangen er stærkt knyttet til den trykthed hun opnår, når hun hører de bedste af Michael Falchs sange – hvor stemme, tekst og musik går op i en højere enhed.

»Så tør jeg være i den følelse, han beskriver, fordi den også beskriver mine følelser. Jeg føler mig ikke alene med dem. Når jeg har det sådan, så er jeg også i stand til at udtrykke mine egne følelser, og det er selvtæring. Det er f.eks. det jeg gør når jeg maler eller skriver digte«, forklarer hun og tilføjer med et smil: »Jeg udtrykker mine egne følelser hjulpet på vej af Michaels«.

Faktisk blev hun så glad for maleriet, at hun to år siden helt droppede sygeplejerskegerningen, for at leve af det. Det gjorde hun så, med jobs som billedkunstunderviser og glaspusterassistent ved siden af, indtil hun i sommer gik i gang med uddannelsen til folkeskolelærer. Maleriet og digtene fortsætter hun dog med.

Hun fik også for otte år siden en datter, Sarah, som er vokset op med Michael Falck, og f.eks. ikke forstår hvorfor han aldrig er med på 'Hits for kids'-samlingerne.

Selv om 'Nye tider' altid vil have en helt særlig plads, så er der med tiden også kommet mange andre sange, hvor den nu 55-årige musiker rører ved Christina Lindholms inderste følelser.

Den helt oplagte er 'Lille ulykkelige menneske', fra pladen 'Fodspor i havet', der udkom for godt et år siden. Den vakte i den grad genklang, fordi den for Christina meget rammende beskrev hvordan hun havde det, da hun var syg.

»Han synger bl.a., at »du kan ikke stole på dit spejl, det eneste du ser er store fejl«. Og det er sådan helt konkret nogle ord, der kommer til mig og som jeg kan bruge. Selv om jeg er rask og har det fint, så kommer de tanker der gjorde mig syg jo til at følge mig resten af livet. De styrer ikke mit liv længere, men en gang imellem dukker de op – og så hjælper han mig«, fortæller hun.

Smager på livet

Lørdag den 24. april sidste år ankommer Christina Lindholm tidligt til et spillested i Holbæk. Sammen med omkring ti andre fans er hun blevet udvalgt til et personligt møde med sin stjerne og snakken går livligt. Christina holder sig midlertidigt lidt i baggrunden. For hende er det ikke så vigtigt at se ham eller være tæt på ham. Hun leder mest af alt efter en mulighed for at sige tak.

Tak for alt det hans sange har gjort og gør for hende. Tak for den gave hun føler, han har givet hende. Det har hun længe haft behov for – ved en koncert i Aalborg var hun meget tæt på at smide et brev op til ham, men lod være fordi hun syntes, det blev for mærkeligt, og nu er tiden lige ved at løbe fra hende igen.

Efter en times tid får hun endelig sagt, at hun har en større gave, maleriet, som hun gerne vil give ham. Michael Falch åbner gaven og giver hende et knus.

Når hun i dag genfortæller det der skete den dag, kan hun heller ikke lade være med at smile hele tiden.

»I 'Den eneste i verden' synger han, »Hvis dine vilde drømme nu bliver væk, hvad så? Vi får smagt på livet«. Det er jo rigtigt. Det er vigtigt at have sine drømme, også selvom de ikke går i opfyldelse. Det gjorde de denne gang«, konstaterer Christina.

TEKST ANALYTIKEREN:

Det kunne handle om mig

Jørn Ingemann Knudsen har skrevet en lang række bøger om tekstanalyse og har også undervist i det på flere uddannelsesniveauer. Han forklarer, at der som udgangspunkt er tre måder at analysere en sangtekst som 'Nye Tider' på.

Man kan for det første foretage en biografisk analyse, hvor man fokuserer på, hvad man kan se af forfatteren i teksten. Det er f.eks. den gængse måde at læse H.C. Andersens 'Den Grimme Ælling', og det er en af grundene til, at Michael Falchs tekst rører ved folk – fordi de fleste ved, at han har haft et hårdt liv med alkoholisme, og føler at sangen handler om det.

For det andet kan man vælge den nykritiske tilgang, hvor man tilstræber en objektiv eller nøgtern tilgang, som bevidst skærer både afsender og modtager fra for alene at kigge på teksten. Når man gør det med sangtekster, kommer de ofte til at virke litterært flade, fordi de, som Jørn Ingemann Knudsen siger, lider af rimtvang. Det samme er tilfældet med 'Nye tider'.

»Man er nødt til at medtage modus, når man analyserer sangtekster – altså den stemning som tekst og musik til sammen skaber«, forklarer han.

Og for det tredje er der receptionsanalysen, hvor man tager udgangspunkt i modtageren – lytteren. Kigger man sådan på 'Nye tider' er den meget effektiv, og det skyldes et ganske simpelt greb:

»Michael Falch konkretiserer ikke, hvilken mareridtagtig tilstand han har været i. Det kan have været alt fra alkoholisme til psykisk sygdom, og lige præcis derfor kan alle, der har haft det hårdt, føle, at den handler om dem«.

MARIE CARMEN KOPPEL:

Musik kan røre sjælen

Sangerinden Marie Carmen Koppel beskriver sig selv som »ret meget nede på jorden«, men da hun natten efter den 30. juni 2000 hørte i radioen, at otte mennesker var omkommet foran Orange Scene på Roskilde Festival, fik hun en mærkelig fornemmelse af, at de ville ringe til hende og bede hende synge. Og det gjorde de. Lørdag aften sang hun i forbindelse med mindegudstjenesten to gospel-sange foran omkring 25.000 sørgende festivalgæster.

MUSIK ER SJÆLEBERØRENDE OG GIVER ET FRIRUM TIL AT FÅ AFLØB FOR SINE FØLELSER. SÅDAN HAR JEG DET OGSÅ SELV.

Marie Carmen Koppel

»Det var virkelig hårdt, og jeg var fuldstændig færdig bagefter. Men det var også en ære – jeg skulle jo være med til at hjælpe dem videre«, konstaterer hun i dag.

Og det har Marie Carmen Koppel faktisk masser af erfaring med. Hun har sunget til et væld af begravelser – og også til bryllupper. Hun har en god fornemmelse af, hvorfor folk søger hjælp i musikken til både sørgelige og glædelige begivenheder:

»Musik er sjæleberørende og giver et frirum til at få afløb for sine følelser. Sådan har jeg det også selv. Og en god sangtekst er en fortælling, som folk opfatter forskelligt – som taler til dem på forskellige måder«.

Endelig betyder sangeren også noget for teksten, for sangeren fortolker også«.

»Ens stemme er jo det mest personlige man har, og min stemme sætter lyd på følelser på en måde, som folk reagerer positivt på. Det er derfor, de ringer til mig«, vurderer sangerinden.